

## РЕЦЕНЗИЯ

от Велислав Заимов,

професор доктор в катедра по композиция и четене на партитури в катедра „Дирижиране и композиция“ към Теоретико – композиторския и диригентски факултет на Националната музикална академия „Проф. Панчо Владигеров“,  
за дисертационния труд на **Антони Кирилов Дончев**  
**„Изкуството на взаимодействие в джаза и проблемите, които поставя пред пианиста в дуо и трио“**,  
представен в катедра „Музика“ към Факултета по изкуствата в Югозападния университет „Неофит Рилски“ – Благоевград, за присъждане на образователна и научна степен „доктор“, по професионално направление 8.3 - „Музикално и танцово изкуство“

Антони Дончев е сред най-изтъкнатите български джазови музиканти с изяви на международна сцена, които започват през 1985 година с участието му в състава „Акустична версия“. През 1986 година този състав печели Голямата награда на Европейската джаз федерация, като там, заедно с Христо Йочов, са обявени за "Young European Jazz Artists '86". С този състав Антони Дончев участва много успешно в джаз фестивали в Нюрнберг, Варшава, Бомбай, Загреб, Хановер, Прага, Ръормонд, Москва, Истанбул, Тбилиси, Солун и други. Освен това Антони Дончев има участия в концерти с много известни чужди джазови музиканти и състави като Joe Lovano, Kurt Elling, George Garzone, Kenny Wheeler, Tom Harrell, Tomasz Stanko, Jerry Bergonzi, Conrad Herwig, Tommy Smith, Владимир Тарасов, Petras Vysniauskas, Stephane Belmondo, Reiner Winterschladen, Eric Vloeimans, Lars Danielsson, Glen Moore, Christof Lauer, Benjamin Schmid, Georg Breinschmid, NDR Big Band. Свирил е и като солист със Симфоничния оркестър на Българското национално радио, с който е осъществил и множество звукозаписи. Има редица издадени компктдискове за BMG, Балкантон, Sony Music, Polysound, Kuker Music. Антони Дончев е диригент на Биг Бенда на

Българското радио от 2010 г. Същевременно работи и като преподавател по пиано в Националната музикална академия и в Югозападния университет „Неофит Рилски“.

Антони Дончев е автор на музика за театър (петдесет заглавия), музика за игрални филми (13 заглавия), музика за телевизионни филми (3 заглавия), на три произведения за симфоничен оркестър - Вариации на свобода (2013 г.), Концерто гресо за джаз квинтет и оркестър (2018 г.), „Укуфудука“ – концертна пиеса за цигулка и оркестър (2019 г.), както и на 68 пиеси за различни камерни състави. Носител е на множество български и международни награди.

Предложеният дисертационен труд съдържа увод, три глави, заключение, списък с приносите, списък на публикациите и на допълнителната творческа дейност.

В увода са посочени актуалността на темата, обекта, предмета, целта, методиката и тезата на изследването.

В Първа глава ***„Преглед и дефиниране на специфичните особености на джаза. Примери за успешно музикално партниране в дуо и трио“*** дисертантът започва с кратък исторически обзор на джаза и след това се спира подробно на отделните елементи на фактурата: мелодия, ритъм, хармонична схема. Дадени са най-характерните принципи на джазовото изпълнение и начините на тяхното изписване. При разглеждането на мелодията, той се спира на тъй нареченото суингиране, както и на синкопираното свирене, твърде характерни за жанра. По отношение на хармоничната схема авторът обяснява принципите на изписване на акордите с букви и числа. Тук той прави паралел с цифрования бас от епохата на барока (*Акордите се изписват с буквено-цифрови означения, подобно на бароковия цифрован бас, но значително по-сложни и подробни*), с което не бих се съгласил, тъй като при генералбаса се изисква гласоводене. С други

думи, тежестта при владенето на континуото пада върху свързването на акордите.

В тази глава се разглежда развитието на джаза – от комерсиална музика към музика с изискване на художествена стойност. Появява се стилът бибоп. През двадесетия век това явление се свързва и с влиянието на композитори като Клод Дебюси, Ерик Сати, Морис Равел, Александър Скрябин, Бела Барток, Дариус Мийо. За важен проводник на тази линия е признат и пианистът Бил Евънс.

Тук авторът прави характеристики на особеностите и разликите при участие на джаз - пианиста в дуо и в трио.

**Глава втора „Изграждане на солова импровизация“** започва с някои предпоставки за импровизацията, които са от психологическо и емоционално естество. Дадени са и някои исторически бележки относно импровизацията в миналото: каденци в инструменталните концерти от класическата и романтичната епоха, при използване на алеаторна техника през втората половина на двадесетия век, в източно - азиатската музика.

Основната тежест в тази глава се пада на технологията на импровизацията в джаза. Цитиран е трудът на Дейвид Либман *„A Chromatic Approach to Jazz Harmony and Melody“* (*Хроматичен подход към джазовата мелодия и хармония*), където авторът смята, че основата на импровизацията се крепи върху равновесието на три елемента:

- **разум** – интелект – глава – мисъл – идеи;
- **тяло** – техника – ръка – умение – средства;
- **душа** – изразяване – сърце – чувство – емоции“

Оттам нататък са изведени основните структурни елементи на импровизацията, а именно: **мелодика** с относително несложни линии и с използването на секвенции, които в джаза се наричат „рифове“;

**хармонична основа**, произлизаща от класическата хармония с мажорни и минорни ладове, които в джаза се назовават скали.

По отношение на мелодиката най-често използваните похвати са включването на съседни на акордите тонове (проходящи и спомагателни), гамовидни пасажии, арпезирани мотиви (движение по акордовите тонове), усложняване на ритмиката и комбиниране на различни видове риф.

По отношение на структурата преобладават простите форми с построения от по 12 (застъпена най-вече в блуса), 16, 24, или 32 такта. Тоест преобладава квадратната структура.

В Глава трета *„Пианото като акомпаниращ инструмент в дуо и трио“* дисертантът разглежда особеностите при участие на пианото в различни състави, характерни за джаза: дуо с мелодичен едногласен инструмент (духов или струнен), дуо с многогласен инструмент (китара, вибрафон, маримба, акордеон), трио (най-вече с контрабас и ударни), квартет, квинтет или друг по-голям състав. До тук в изброените състави ролята на пианиста е дадена по-скоро в технически план.

Към идейните видове акомпанимент може да се определи акомпанимент със суингиране, което е въпрос на личен избор, интуиция и музикален език. Тук е определена поотделно ролята на лявата ръка, на която се поверява изпълнението на баса и дясната ръка, която трябва да изпълнява акордите. Тук се налага малко уточнение. Авторът на труда пише: *„Като правило се налага използването на акорди в тясно разположение без основен тон, който е в бас функцията на лява ръка.“* Има разлика между основен тон и тон в баса. В баса може да бъде поставен всеки тон – основен, терцов, квинтов, септимов. Тонът, който е в баса, може да се яви и в дясната ръка като удвояване, най-често при тризвучията.

Позовавайки се на труда на Бърд Лигон „*Jazz Theory Resources*“ А. Дончев определя три вида съпровод:

- **диалогичен**, където пианото води диалог в комплементарен ритъм и с имитации на мелодичния глас
- **независим**, където пианото изпълнява тематичен материал, контрастен на мелодичния
- **синхронен**, където пианото свири многогласна фактура в един план (нота срещу нота) с мелодичния глас.

От професионална гледна точка е много удачна констатацията на дисертанта, че най-добрият акомпанимент е онзи, който съчетава и трите вида в различни построения на формата.

Следващият вид акомпанимент е акомпанимент на жанра балада, където пианистът трябва да съумее да създаде пулсация заради бавното темпо и рискът пиесата да прозвучи аморфно или безмензурно.

За изработването на интродукция в пианото към изпълняваната пиеса са дадени няколко възможности:

- **с повторение на два акорда** – тоника и доминанта или тоника и седма степен, в рамките на осем такта в съответния жанр: боса нова, самба, фънк
- **интродукция върху степените I – VI – II – V *turnaround*** върху самба, боса нова или суинг ритъм
- **интродукция върху фрагмент** от тематичен материал от изпълняваната пиеса

Накрая авторът предлага начини за изработване на финал в джаз стандартите. С други думи, пианистът е този, който трябва да съчини кодата на изпълняваната пиеса. За целта са предложени няколко възможности за развитие на основата на тоналния план.

Като цяло дисертационният труд прави впечатление, че е продиктуван от голям практически професионален опит. Освен това главите са подредени в логическа последователност. Авторът познава и значително количество теоретична литература.

Предлагам на уважаемото научно жури да бъде присъдена образователната и научна степен „Доктор“ на Антони Кирилов Дончев.

София, 18.03.2025.

проф. д-р Велислав Заимов

## REVIEW

by Prof. Velislav Zaimov, DSc

in the Department of Composition and Reading of Scores in the Department of Conducting and Composition at the Faculty of Theory, Composition and Conducting of the National Academy of Music "Prof. Pancho Vladigerov", for the dissertation work of **Antoni Kirilov Donchev "The Art of Interaction in Jazz and the Problems It Poses for the Pianist in Duo and Trio"**, presented at the Department of Music at the Faculty of Arts at the South-West University "Neofit Rilski" - Blagoevgrad, for the award of the educational and scientific degree "doctor", in professional field 8.3 - "Musical and Dance Art"

Antoni Donchev is among the most prominent Bulgarian jazz musicians with appearances on the international stage, which began in 1985 with his participation in the band "Acoustic Version". In 1986, this band won the Grand Prix of the European Jazz Federation, where, together with Hristo Yotsov, they were announced as "Young European Jazz Artists '86". With this band, Antoni Donchev participated very successfully in jazz festivals in Nuremberg, Warsaw, Bombay, Zagreb, Hanover, Prague, Roermond, Moscow, Istanbul, Tbilisi, Thessaloniki and others. In addition, Antoni Donchev has participated in concerts with many famous foreign jazz musicians and bands such as Joe Lovano, Kurt Elling, George Garzone, Kenny Wheeler, Tom Harrell, Tomasz Stanko, Jerry Bergonzi, Conrad Herwig, Tommy Smith, Vladimir Tarasov, Petras Vysniauskas, Stephane Belmondo, Reiner Winterschladen, Eric Vloeimans, Lars Danielsson, Glen Moore, Christof Lauer, Benjamin Schmid, Georg Breinschmid, NDR Big Band. He has also played as a soloist with the Symphony Orchestra of the Bulgarian National Radio, with whom he has made numerous recordings. He has released a number of CDs for BMG, Balkanton, Sony Music, Polysound, Kuker Music. Antoni Donchev has been the conductor

of the Big Band of the Bulgarian Radio since 2010. At the same time, he also works as a piano teacher at the National Academy of Music and at the Southwestern University "Neofit Rilski".

Antoni Donchev is the author of music for theater (fifty titles), music for feature films (13 titles), music for television films (3 titles), three works for symphony orchestra - Variations on Freedom (2013), Concerto Grosso for Jazz Quintet and Orchestra (2018), "Ukufuduka" - a concert piece for violin and orchestra (2019), as well as 68 pieces for various chamber ensembles. He is the winner of numerous Bulgarian and international awards.

The proposed dissertation work contains an introduction, three chapters, a conclusion, a list of contributions, a list of publications and additional creative activity.

The introduction indicates the relevance of the topic, object, subject, goal, methodology and thesis of the research.

In **Chapter One, "Overview and Definition of the Specific Features of Jazz. Examples of Successful Musical Partnership in Duos and Trios"** the dissertation begins with a brief historical overview of jazz and then dwells in detail on the individual elements of the texture: melody, rhythm, harmonic scheme. The most characteristic principles of jazz performance and the ways of writing them are given. When examining the melody, he dwells on the so-called swinging, as well as syncopated playing, which are very characteristic of the genre. With regard to the harmonic scheme, the author explains the principles of writing chords with letters and numbers. Here he draws a parallel with the digitized bass from the Baroque era (*The chords are written with alphanumeric designations, similar to the baroque digitized bass, but significantly more complex and detailed*), which I would not agree with, since the basso continuo requires voice guidance. In other words, the emphasis in mastering the continuo falls on connecting chords.

This chapter examines the development of jazz - from commercial music to music with a requirement for artistic value. The bebop style appears. In the twentieth century, this phenomenon is also associated with the influence of composers such as Claude Debussy, Erik Satie, Maurice Ravel, Alexander Scriabin, Bela Bartok, Darius Milhaud. The pianist Bill Evans is also recognized as an important conductor of this line. Here the author characterizes the features and differences when a jazz pianist participates in a duo and a trio.

**Chapter Two "*Building a Solo Improvisation*"** begins with some prerequisites for improvisation, which are of a psychological and emotional nature. Some historical notes are also given about improvisation in the past: cadenzas in instrumental concerts from the classical and romantic eras, when using the aleatoric technique in the second half of the twentieth century, in East Asian music.

The main emphasis in this chapter falls on the technology of improvisation in jazz. **David Liebman's** work "*A Chromatic Approach to Jazz Harmony and Melody*" is cited, where the author believes that the basis of improvisation is based on the balance of three elements:

- **mind** - intellect - head - thought - ideas;
- **body** - technique - hand - skill - means;
- **soul** - expression - heart - feeling - emotions"

From there, the main structural elements of improvisation are derived, namely: **melody** with relatively simple lines and the use of sequences, which in jazz are called "riffs"; a **harmonic basis**, derived from classical harmony with major and minor modes, which in jazz are called scales.

In terms of melody, the most commonly used techniques are the inclusion of tones adjacent to the chords (passing and auxiliary), scale-like passages,

arpeggiated motifs (movement along the chord tones), complicating the rhythm, and combining different types of riffs.

In terms of structure, simple forms with 12 (mostly found in blues), 16, 24, or 32 bars prevail. That is, the square structure prevails.

In **Chapter Three, "*The Piano as an Accompanying Instrument in Duos and Trios*"**, the dissertation examines the peculiarities of the piano's participation in various compositions characteristic of jazz: duo with a melodic monophonic instrument (wind or string), duo with a polyphonic instrument (guitar, vibraphone, marimba, accordion), trio (mostly with double bass and percussion), quartet, quintet or other larger composition. So far, in the listed compositions, the role of the pianist has been given rather in technical terms.

Among the conceptual types of accompaniment, swinging accompaniment can be defined, which is a matter of personal choice, intuition and musical language. Here, the role of the left hand, which is entrusted with the performance of the bass, and the right hand, which must perform the chords, is separately defined. A little clarification is needed here. The author of the work writes: "*As a rule, it is necessary to use chords in a close arrangement without a fundamental tone, which is in the bass function of the left hand.*" There is a difference between a fundamental tone and a tone in the bass. Any tone can be placed in the bass – fundamental, third, fifth, seventh. The tone that is in the bass can also appear in the right hand as a doubling, most often in triads.

Referring to Bird Ligon's work "*Jazz Theory Resources*", A. Donchev defines three types of accompaniment:

- **dialogic**, where the piano conducts a dialogue in a complementary rhythm and with imitations of the melodic voice
- **independent**, where the piano performs thematic material, contrasting with the melodic one

- **synchronous**, where the piano plays a polyphonic texture in one plane (note against note) with the melodic voice.

From a professional point of view, the thesis writer's statement that the best accompaniment is the one that combines all three types in different constructions of the form is very apt.

The next type of accompaniment is the accompaniment of the ballad genre, where the pianist must be able to create a pulsation due to the slow tempo and the risk that the piece will sound amorphous or unmeasured.

Several options are given for developing an introduction on the piano to the piece being performed:

- **with a repetition of two chords** - tonic and dominant or tonic and seventh degree, within eight bars in the respective genre: bossa nova, samba, funk

- **introduction on I – VI – II – V** turnaround on samba, bossa nova or swing rhythm

- **introduction on a fragment** of thematic material from the piece being performed

Finally, the author offers ways to develop a finale in jazz standards. In other words, the pianist is the one who must compose the coda of the performed piece. For this purpose, several options for developing the basis of the tonal plan are proposed. Overall, the dissertation work gives the impression that it is dictated by extensive practical professional experience. In addition, the chapters are arranged in a logical sequence. The author also knows a significant amount of theoretical literature.

I propose to the esteemed scientific jury to award the educational and scientific degree "Doctor" to Antoni Kirilov Donchev.

Sofia, 18.03.2025

Prof. Velislav Zaimov, DSc